

SVENSK BRANDKÄRSTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 5.

GÖTEBORG.
Joh. Olssons Efr. Boktr.
1912.

Maj 1912

Äges af:
Svenska
Brandmänna-Förbundet.
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
Öfverbrandmästare
ERIK BLOMGREN,
Göteborg. Tel. 71.

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.
Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra platser 70
öre pr cm. och spalt!

Några brandsynstankar.

När de stora katastroferna inträffa, och massor af lif och värden gå till spillo, då äro alla färdiga att ropa på säkerhetsåtgärder, som skola förebygga dylika slags upplevelser. Huru mycket bättre vore det emellertid icke, om åtgärderna blefve vidtagna, förrän händelsen timat. Huru mycket tårar och huru många lidanden skulle icke därigenom inbesparas! Det kunde vara skäl att minnas detta för enhver, som har sig omvårdnaden om den allmänna säkerheten på sätt eller annat anförtrodd. Det är ett memento jämväl för dem, som hafva de s. k. brandsynsförrättningarna om hand, ty äfven här gäller det ju att påyrka åtgärder, hvilka skola förebygga olyckor, olyckor de där lätt kunna taga de mest ödesdigra dimensioner. Att man därigenom kommer i konflikt med den ena och den andra kortsynta och egoistiska fastighetsägaren betyder mindre. Den enskildas intressen måste i alla fall gifva vika för det allmännas.

Att vid den snabbhet, med hvilken de sedvanliga brandsynsförrättningarna pläga för-siggå, icke hvarje obetydlig detalj kan blifva beaktad, säger sig själf. I stort sedt äro de dock af mycket stor betydelse för den allmänna säkerheten, ty den vakna och vana synförrättaren lär sig snart, hvar han skall söka de kritiska punkter, där ett regelbundet återkommandet kontrollerande är af allra största betydelse.

Den första och betydelsefullaste fråga man vid en sådan synförrättning har att ställa till sig själf är naturligtvis den, om alla innevä-nare hafva utsikt att kunna rädda sig i händelse af eld fara. Är huset försedt med trappor eller annan inredning af trä samt så högt, att man icke ledigt kan hoppa ned ifrån fönstren, så måste tvenne utgångar alltid stå till disposition för hvarje lokal, i nödfall den ena öfver en för ändamålet inrättad räddningsstege. Under trätrapporna få på inga villkor förvaringsrum vara inrättade.

Att gårdsplaner och s. k. brandgator skola vara fria från allt, som kan hindra brandkårens rörelser vid en eventuell eldsvåda, samt att de under inga förhållanden få vara belamrade med brännbara ämnen torde knappast behöfva påpekas.

Bland omständigheter, som brandsynsförrättaren har att observera, må t. ex. nämnas den, huruvida någon tillbyggnad skett, utan att vederbörligt tillstånd därtill utverkats. Likaså bör han gifva akt uppå, om hus till någon del är så förfallet, att fara eller våda för människor därigenom kan uppstå. Vidare skall han granska, om taken äro i skick samt brandstegen tillförlitliga, vindsfönsterna hela o. s. v. Där åskledare finnas, påyrkas dessas årliga afprovande.

Hvad den inre besiktningen af husen beträffar, så är det gifvelvis i främsta rummet

eldstäderna samt deras bristfälligheter och möjliga konstruktionsfel, hvilka inträssa brandsynemännen. Det ligger i sakens natur, att noggrannheten vid afsyndandet skall vara större i ett trähus än i ett stenhus. Där kaminer af järn förekomma, tillses, att dessa befinna sig på tillräckligt afstånd ifrån trävirket, som dessutom skall vara skyddadt med sten, om det gäller golvet, hvarjämte rökrören böra vara af dubbel plåt med luft emellan. Hvilken eldstaden än är, så skall dock golvet framför denna alltid vara försedt med skydd af sten, hvarutöfver kring hvarje kökshällseldstad borde finnas en s. k. kolpanna. Mycket ofta uppstå eldtillbud, genom att ventiler anbringas i rökgångarna eller ventilrör inledts i ventilationskanaler eller till och med metalluckor ersatts med brännbara ämnen.

En alldeles särskild uppmärksamhet från synemännens sida erfordra vindarna. Det gäller här dels att kontrollera, att skorstenspiporna äro i skick, dels att konstatera att brandbotten finnes, om sådan i gällande byggnadsordning är föreskrifven. Tillika ägnas renligheten en den strängaste uppsikt, ty vindarna äro farliga brandobjekt, som synnerligen ofta äro utsatta för antändning. Mot oseden att dit upp samla allehanda brännbara saker varnas på det enträgnaste, och likaså föreslås större vindars afledande medelst eldfasta väggar. Förekomma vindstrum öfverväges noga, hvad som kan erfordras, för att de inneboende skola vara säkra till sina lif.

Om i huset bedrifves eldfarlig handtering (snickeri o. s. v.), eller eldfarliga oljor därstädes förvaras, har man att efterse, om allt är lagenligt och på ett betryggande sätt inrättadt samt att tillbörlig ordning råder på platsen.

Sist och slutligen tillkommer det brandsyn att konstatera, det föreskrifven brandredskap finnes, och att denna är i brukbart skick, samt förvarad på ett tillgängligt sätt; äfvensom att eldsäkert förvaringskårl för aska finnes att tillgå. Beträffande vattentillgången undersökes, om denna är öfverensstämmande med gällande författningar.

Jonsareds Fabrikers Aktiebolag

GÖTEBORG

rekommendera sina tillverkningar af sp rult-
slängar af prima kvalitet.

För lokaler, där större mängder af människor på en gång komma att uppehålla sig, såsom teatrar o. d. erfordras själfallet speciella säkerhetsföreskrifter, hvilka det tillkommer ortsmyndigheterna att utfärda.

Detta i korthet några af de synpunkter, som vid brandsyn böra göra sig gällande. Egnas dem tillräcklig uppmärksamhet, och handhas förättningen i öfrigt med tillbörlig skärpa, så är den onekligen i hög grad ägnad att undanröjda orsakerna till en massa brandtillbud samt att förebygga dessas utveckling till brandkatastrofer. Tillräckligt med skäl således för brandsynemännen att gå tillväga både med vaksamhet och stränghet.

Brandluren.

Pensionsförhållandena vid Hamburgs brandkår.

Hamburgs brandkår har sitt pensionsväsende synnerligen väl ordnad. Då nu pensionsfrågan vid brandkårens i vårt land för närvarande är en s. k. brännande fråga, torde det måhända vara af intresse för våra läsare att erfara, huru välbestäldt Hamburgs brandmän ha det i pensionshänseende.

Pensionsberättigandet inträder efter fyllda 35 lefnadsår och uppnådda minst 10 tjänsteår.

Har behovet af pension sin grund i sjukdom eller utan eget groft förvällande ådragen skada i tjänsten, så inträder en tidigare pensionering med 40 % af lönen.

Efter 35 lefnads- och 10 tjänsteår utgår pension med 40 % af tjänsteinkomsten och stiger därpå med 2 % för hvarje uppnått tjänsteår tills lönen uppgår till 2000 mark, och med 1 1/2 % då lönen öfverstiger 2000 mark, hvarvid beräkning alltid göres efter den sist uppnådda tjänsteinkomsten.

Aflidna brandmäns änkor och barn erhålla äfven pension. Om den aflidne befattningshafvaren varit i brandkårens tjänst kortare tid än 10 år, så uppbär änkan såsom pension 1/3 af sin aflidne mans sist uppburna tjänsteinkomst, i alla andra fall utgår änkepensionen med 1/4 af denna inkomst. Änkepensionen utgör minst 300 och högst 3,000 mark per år.

Har befattningshafvaren aflidit till följd af sjukdom eller skada, som han utan eget groft förvällande ådragit sig i tjänsten, så består änkepensionen utan afseende å uppnådda tjänsteår af 1/4 af mannens tjänsteinkomst.

Barnens pension utgår med:

1. för barn, hvars moder är död eller ej är berättigad till änkepensionen, $\frac{2}{5}$ af änkepensionen för hvarje barn (helspension).

2. för barn hvars moder åtnjuter änkepension, $\frac{1}{5}$ af denna pension för hvarje barn (halfpension).

Är moder död, och blott ett pensionsberättigadt barn är efterlevande, så uppbär detta $\frac{3}{5}$ af änkepensionen.

Pensionen för hustrun och barnen får icke hvar för sig eller tillsammans öfverstiga 75 % af den dödes sist uppburna tjänsteinkomst. Efter befattningshafvarens död utbetalas till hans hustru och barn full aflöning för det kvartal, under hvilket han afled, och för ett ännu därpå följande (nådekvarantal). Härefter träda först bestämmelserna i kraft för pension till änkan och barnen.

Barnen uppbära sin pension tills fyllda 18 år.

En djurskyddsfråga.

Vid de svenska djurskyddsföreningarnas ordinarie konferens i dagarne i Stockholm behandlades bl. a. frågan om eldsläckning i ladugårdar.

Lektor H. Stålfors redogjorde för de erfarenheter, som vunnits genom praktiserade försiktighetsåtgärder, såsom paviljongsystem vid anläggande af ladugårdar, bindlöseapparater o. s. v. Allt understöd bör lämnas åt landsbygdens frivilliga brandkår, som i synnerhet i södra Sverige med dess tätbebyggda orter är af utomordenlig betydelse. Tal. föreslog att förbundsstyrelsen skulle få i uppdrag att utse en deputation, som skulle uppvakta regeringen och professor Thyrén och anhålla, att vid nu pågående revision af strafflagen skydd måtte beredas husdjuren i så motto att vid mordbrand husdjur ej måtte likställas med död egendom, utan strängare straff för mordbrand stadgas vid innebränning af husdjur än vid skadegörelse på död egendom.

Brandkonsulenten S. A. Dencker gaf en med ljusbilder illustrerad beskrifning af de i Tyskland uppfunna s. k. Gernendttaken. Tal. berörde slutligen frågan om eldsläckning i ladugårdar. Någon minskning af eldsvådornas antal på landsbygden blir, ansåg tal., aldrig att vänta förrän denna får sin egen brandstadga. Sverige liar numera den tveivelaktiga äran att vara den enda kulturstat som saknar en dylik stadga.

Hr Molin i Dombäcksmark erinrade om en af honom vid föregående konferens väckt och då afslagen motion om att hos brandförsäkringsbolagen utverka förhöjda premier för ladugårdar, försedda med eldstad. Denna fråga är för Norrland af särskild betydelse, då eldstäderna i ladugårdarna utgöra en ofta förekommande orsak till eldsvåda. Tal. ville nu förnya motionen.

Efter kort debatt antogs det af hr Molin framställda förslaget med någon förändring af den ursprungliga formuleringen. Kongressens utalade sig nämligen för att förbundsstyrelsen får i uppdrag att hos försäkringsbolagerna framhålla önskvärdheten af att premiesatserna för ladugårdar regleras med hänsyn till huruvida eldstäder finnas i ladugårdarna eller ej.

Kongressen uttalade sig äfven för det af hr Stålfors framställda förslaget om en deputation till regeringen och professor Thyrén i förut angifvet syfte.

Eldsläckningsförhållandena inom Hamburgs brandkår.

De många varuskjulen inom Hamburgs hamnområde och deras lätta byggnassätt fordra ovillkorligen ett effektivt brandsläckningsväsende därstädes. Eldsäkra byggnader efter modernt begrepp torde bli för svårt att åstadkomma inom detta område, enär byggnaderna måste förläggas så nära kajerna som möjligt. Genomgående massiva och eldsäkra varuskjul skulle därför utmed dessa älfstränder med sin lösa sand fordra omfångsrika och mycket kostsamma grundläggningsarbeten.

Ett genom eld skadadt eller förstördt varuskjul, efter det nuvarande byggnadssättet, låter sig också åter lätt iordningställas. Det inträder sålunda blott en kort varaktighet af uppehållet i affärsverksamheten.

Det är inom hamnområdet först och främst väst skjort för, att en utbruten eld därstädes hastigt kan bringas till brandkårens kännedom. Vid eldsvåda inom hamnområdet utrycka vid första underrättelse genast tvänne afdelningar, en till lands och en till vatten. Sammanlagt stå 17 flodsprutor till brandkårens förfogande, af hvilka 10 äro utrustade med ångsprutor, af hvilka 3,000 liter vatten i minuten, och 7 med dylika, som gifva 2,000 liter i minuten. Såväl båtarne som sprutverken ägas af ett

privatbolag, med hvilken staten slutit kontrakt. Bolaget måste vid hvarje tid hålla åtminstone 6 ångare färdiga till utryckning. På grund af att alla båtarna äro i gång i hamnen från kl. 5 på morgonen till kl. 8 på aftonen, äro de således under hela dagen uppeldade till brandkårens förfogande. Under natten äro minst 6 ångare i gång i hamnen, under det de öfriga ligga med täckt eld under pannorna vid södra älfstranden.

Så snart några af de om natten i gång varande ångarne ryckt ut till eldsvåda, uppeldas genast ett motsvarande antal af de stillaliggande. Således kan äfven under natten ett stort antal ångare med ångsprutor komma i verksamhet.

För ångarnes underrättelse om en utbruten eld inom hamnområdet har på tvänne lämpliga ställen vid hamnen anordnats särskild signalering. Så snart signal gifves inställer sig genast 4 båtar, och för hvarje upprepad signal ytterligare 2. Brandkåren rycker med larmfordonen på vanligt sätt ut till ångbåtarnas tilläggsplats och går ombord. Från det larm-signal gifves tills det den första flodsprutan afgår till brandstället åtgår i regel en tid af $3\frac{1}{2}$ minuter. Ångarne tillryggalägga under gång 230 meter i minuten.

I Hamburg är man mycket belåten med denna anordning, ty först och främst ställer det sig billigare än om brandkåren själf skulle hålla dyrbara flodångsprutor. Antalet hade då håller inte kunnat blifva så många, utan hade då i stället hvarje sprutas kapacitet måst vara större. De erfarenheter man i Hamburg gjort har visat, att det i fall af eldsvådor är af ett särskildt värde, att kunna förfoga öfver ett så stort antal flodsprutor som möjligt. De kunna då vid stora utsträckta brandställen fördelas efter behof och långa slangledningar undvikas. Härigenom blir angreppet påskyndadt och slangmateriel sparad.

En tredje befälsbefattning vid Göteborgs brandkår.

I en skrivelse till stadsfullmäktige, fram-buren såsom egen motion af tvänne stadsfullmäktigeledamöter, har brandchefen löjtnant Gust. Ekstedt hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta från och med den 1 maj d. å. inrättandet af en tredje befälsbefattning vid

brandkåren, under namn af brandlöjtnantsbefattning, med 3,500 kronor i lön, 800 kronor i hyresersättning, enär bostad icke finnes för honom inom någon brandstation, med 500 kronor i ålders tillägg efter resp. 5 och 10 års tjänst samt i öfrigt med samma förmåner som brandchefen och vice brandchefen åtnjuta.

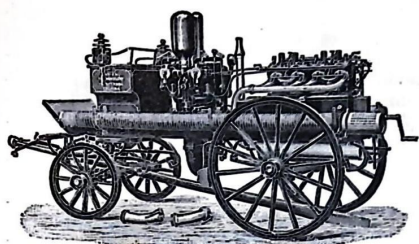
I sin motivering har brandchefen i detalj uppräknat vice brandchefens och underbefällets olika göromål och skyldigheter enligt brandordningen och instruktionen för brandkåren, hvilka det sedan vore meningen att fördela mellan vice brandchefen och brandlöjtnanten.

Vice brandchefen o. brandlöjtnanten skulle vidare hvar sin dag göra vakt å hufvudbrandstationen och då hafva det närmaste befälet öfver stationens personal och hästar, medfölja vid utryckning till hvarje eldsvåda, emottaga personer som komma från andra orter för att i brandhänseende bese stationen samt gifva dem begärda upplysningar, att öfvervaka att icke några ledsamheter eller dröjsmål uppstå vid utryckning till eldsvåda eller vid andra tillfällen o. s. v.

Brandchefen anser det nämligen inte lämpligt, att chefen själf hvarannan dag går och ser efter att den och den mannen är på sin post, om den och den hästen är ordentligt ryktad o. s. v. Att han bör göra det någon gång är helt naturligt, anser brandchefen, men är det då mer för att kontrollera befälens, att de göra sina skyldigheter. En chef bör icke sjunka ned för mycket i sådana detaljer, utan vara den öfvervakande i stort sett.

Att en af öfverbrandmästarne turar om med vice brandchefen vid förrättandet af ofvannämnda tjänst, eller vikarierar för honom under hans tjänstledighet, såsom förut varit brukligt, anser brandchefen olämpligt, ty denne öfverbrandmästare skulle då komma i en skuf ställning, då han den ena dagen gör befälstjänst och den andra underbefälstjänst. Under tjänstledighet för brandchefen eller vice brandchefen har enligt brandchefens åsikt det därför visat sig behöfligt att förordna en utomstående person, som härför erhållit 500 kronor för år, att upprätthålla vice brandchefsbefattningen. Vidare skriver brandchefen: »Att hädanefter för detta förordnande erhålla en fullt kvalificerad och lämplig person kommer alltid att medföra stora svårigheter, för att icke säga omöjligheter, ty den tiden är förbi, då det ansågs, att hvem som helst utan att äga någon utbildning eller kunskap i brandyrket vore kompetent för befälsbeställning vid en brandkår. Nu går det icke längre, och vore icke från någon synpunkt rädligt att praktisera».

Sådant förordnande har under senaste ti-

Henrikssons Motorsprutor,

Stationära och transportabla,
med 2- eller 4-cylindriga motorer, fullkomligt driftsäkra

Handkraftssprutor

och all slags annan

Brandredskap.

Priskuranter och offerter på begäran.

Rikstelef.
6503.
387 b

Akt.-Bol. S. Henrikssons Sprutfabrik, Stockholm Sö. Telegraf-adr: Sprutbolaget

den på brandchefens förslag tilldelats löjtnanten Otto Sandvall från Jönköping.

I september månad förra året hade brandchefen till drätselkammaren inlämnat samma begäran, som nu till stadsfullmäktige, men blef denna då ej bifallen.

Då frågan vid stadsfullmäktiges sammanträde den 23 dennes upptogs till behandling, efter sedan den därstädes varit bordlagd sedan den 2 dennes, begärde tvänne ledamöter ordet och uttalade klander mot de i förslaget anförda skälen. Härefter blef ärendet remitteradt till drätselkammaren för yttrande.

Modern belysning för brandfordon och sjöångsprutor.

Trots den mängd af strålkastaretyper, som för närvarande finnas, torde intet märke vunnit ett sådant erkännande som Carl Zeiss Jena.

Dessa strålkastare hafva i utlandet vunnit en stor spridning. Såsom ett bevis på dess förtjänster kunna vi nämna, att det under den senaste automobilutställningen i Berlin varit anordnad en strålkastaretäfling för att exakt utröna, hvilken strålkastare, som lämnade största ljusstyrkan. Ett hundratal olika märken voro representerade och resultatet blef en seger för ofvannämnda märke.

Denna strålkastare har först i år letat sig upp till Skandinavien och försäljes här af Svenska Aktiebolaget Gasaccumulator, Stockholm.

Vi vilja här nedan i korthet lämna en beskrifning på denna apparat.

Strålkastaren är försedd med en acetylenbrännare, hvilken förbrukar 17 1/2 liter gas på

timme. De optiska delarne bestå af en hufvud- och en hjälpspegel. Som hufvudspegel tjänar en på baksidan försilfrad sfärisk spegel af glas med mycket stor öppning,

Hufvudspegelns verkningar ökas af hjälpspegeln. Denna är en kulspegel af glas och i likhet med hufvudspegeln försilfrad på baksidan.

Fig. 1 visar hjälpspegelns i sitt ursprungliga läge och är spridningsvinkeln vid detta tillfälle 24°.

För att å ena sidan undvika att mötande personer eller hästar skola blifva bländade och å andra sidan bra upplysa skarpa kurvor är denna hjälpspegel vridbar 180°. Spridningsvinkeln blir vid denna manövrering 124° och intager hjälpspegeln vid detta tillfälle den ställning fig. 2 visar.

fig. No 1.

fig. No 2.

I denna ställning verkar hjälpspegeln äfven såsom bländare, i det att den icke låter något ljus falla på hufvudspegeln.

De uppgifter vi kunna lämna beträffande ljusstyrkan äro, att strålkastaren vid fotometrisk undersökning lämnade 7898 heffnerljus, samt att lyslängden vid noggrann uppmätning visade sig vara 460 meter, på hvilket afstånd man mycket tydligt kunde iakttaga en person.

En strålkastare har en längre tid under brandchefen A. A. S. Svinhufvuds ledning blifvit noggrant afprovad och har profven utfallit till stor belägenhet. Den nya brandvagnen, hvilken i dagarna blifvit levererad till Stockholms brandkår genom A.-B. Scania-Vabis, har med anledning af det mycket goda resultatet blifvit försedd med tvänne strålkastare af ofvannämnda sort. Brandchefen lär hafva beslutat sig för att förse ännu en vagn med strålkastare af samma märke.

Af dessa strålkastare torde man hafva mycket stor nytta äfven på brandplatser, där belysningen är dålig. Behovet af god belysning vid ett svåråtkomligt brandställe torde nog enhvar känna till.

De läsare, som voro med under kongressen i Falun torde nog icke hafva glömt det starka ljus denna apparat lämnade vid besöket i Falu Koppargruvå.

För att förse strålkastaren med gas, användes lämpligast en s. k. gasaccumulator med löst acetylen, benämnd Dissousgas, hvilket är det enklaste, tillförlitligaste samt i längden billigaste belysningssystem.

Gasaccumulatorn är en stålcyliinder, som är fylld med en i aceton indränk, patenterad porös massa. Aceton har förmågan att lösa acetylen i stor mängd och genom att öka trycket stegas absorptionsförmågan än ytterligare. Härigenom är det möjligt att i en gasaccumulator vid ett tryck af c:a 10 atm. magasinera c:a 100 gånger dess volym acetylen, färdig att användas när som helst. Innan acetylen gasen inpressas i accumulatorn, undergår den en mycket omsorgsfull reningsprocess, så att alla svårigheter på grund af föroreningar i gasen, så ofta förekommande när gasverk användes, bortfalla fullständigt vid användning af dissousgas. Glasen och reflektorerna blifva därför aldrig nedsoade, brännarna och ledningarna tilltappas ej, hvarför man undgår de annars ofta påkallade och besvärliga rengöringarna af lyktor, brännare m. m.

Emedan gasen i accumulatorn är färdig till användning, undgår man hvarje besvär med carbid och vatten, vidare är det möjligt att använda endast så mycket gas som det verkliga behöfves, i det att gastiloppet ögonblickligen kan afstängas utan att någon gasförlust uppstår. Vid gasverk är detta som bekant omöjligt, då dessa frambringa gas en god stund sedan de afstängts. Den obehagliga och pinande lukten, som alltid förekommer vid gasverk, förefinnes naturligtvis ej, när gasaccumulatorer användas, ej håller är man utsett för obehaget af frusna gasverk.

Utrustningen för dissousgas-belysning är

särdeles enkel. Inga apparater eller anordningar, som lätt krångla, finnas. Systemet är absolut tillförlitligt och erfordrar inga underhålls- eller reparationskostnader. Just detta är en stor fördel, ty kunniga reparatörer finnas ej på alla platser, hvilket nog mången fått erfara.

För användning å automobilerna och båtar finnas fem standardtyper, hvilka alla äro försedda med en gasaccumulator typ A-5, hvilken i minimum är laddad med 500 liter dissousgas, men som i regel innehåller upptill 600 och mer. Då den disponibla gasmängden är direkt proportionell mot gastrycket, kan man städe afläsa å en manometer huru mycket gas det finnes kvar.

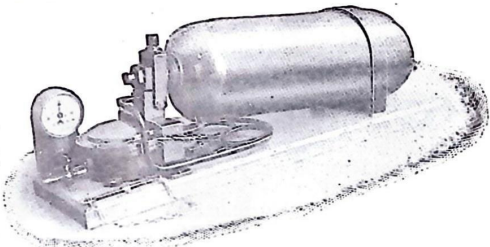
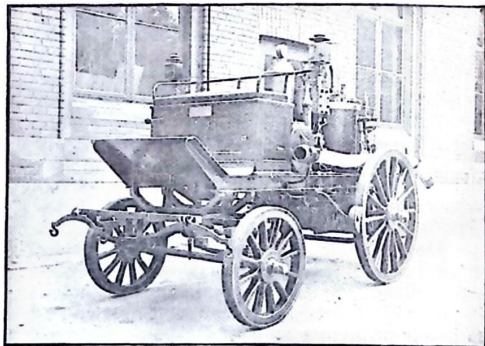

fig. No 3 A G A-III bestående af en gasaccumulator A-5 samt manometer och tryckregulator.

Ett flertal af Sveriges brandkårer t. ex. i Stockholm, Gefle och Kristianstad hafva installerat detta belysningssystem i såväl brandvagnar som sjöängsprutor.

För ombyte af accumulator finnas stationer i alla större städer och samhällen, där den tomma accumulatorn omedelbart kan få utbytas mot en fylld. Priset för en sådan fyllning är Kr. 2: 50, och räcker en fyllning i c:a 20 lystimmar för 2 st. strålkastare.

Brandfordon försedd med dissousgasbelysning.

Hyllad brandchef.

Brandchef Carl Landström.

Brandchefen i Falun E. Landström fyllde den 15 maj 40 år.

Med anledning häraf uppvaktades han på morgonen nämnda dag af underbefäl och manskap vid fasta kåren jämte representanter från reservkåren.

Brandmästaren C. A. Öhrn framförde de uppvaktandes lyckönskningar på bemärkelsedagen, därvid nämnande det stora förtroende som brandchef Landström genom sitt städse goda, humana och rättvisa bemötande emot sina underordnade alltid förstått att vinna och uttalade vidare den förhoppningen, att det måtte förunnas kåren att ännu i många år få behålla sin högt värderade chef.

Därpå öfverlämnades till brandchefen en silfverpjäs med följande inskription: »Till brandchefen C. A. Landström från Falu Brandkårs Kamratförening på 40-årsdagen den 15 maj 1912».

*Annonsera i denna Tidning!
Gynna denna Tidnings annonsörer!*

Brandchefen tackade hjärtligt för gåfvan, hvarvid han framhöll, att han allt framgent, såsom hitintills, städse skall söka göra sitt bästa för de underordnades trefnad vid kåren.

Sedan ett fyrfaldigt lefve utbragts för den afhållne chefen, och samtliga uppvaktande inbjudits till samkväm i brandchefens bostad kl. 7 på aftonen, var den enkla högtidligheten slut.

Ett riksförbund af frivilliga brandkårer.

Ett upprop till bildande af Sveriges Riksförbund af frivilliga brandkårer har utsändts af en del representativa män med nio af rikets landshöfdingar i spetsen. Ändamålet med bildandet af detta riksförbund skulle vara att befrämja det frivilliga brandkårsväsendets enhetliga bestånd i vårt land genom att utgöra ett föreningsband mellan frivilliga brandkårer samt att verka för bildandet af nya kårer. Konstituerande sammanträde äger rum i Stockholm lördagen den 22 nästkommande juni.

Ordet fritt.

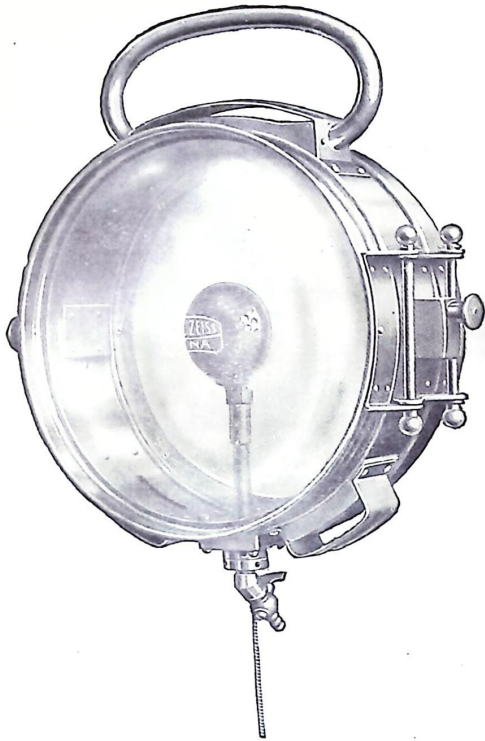
Till

Redaktionen af Svensk Brandkårs-Tidning,
Göteborg.

Bör slangen utläggas från eldstället
eller från brandposten?

Då jag hade läst artikeln under ofvanstående rubrik tänkte jag: Detta är väl för-sjuhundra-gubbar ingenting att resonera om. Men Atos' framlagda synpunkter ha kommit mig att ändra mening. Frågan tycks ju verkligen behöfva »ventileras». Dessutom synes diskussionen bli riktigt intressant.

Min mening är nu egentligen inte att försöka öfvertyga Atos att han har orätt. Det skulle måhända vara lika lönlöst, som att försöka inbilla under-tecknad att Atos har rätt, ty jag har mycket, mycket svårt för att frångå gamla vanor. Önskar blott att äfven få anföra ett exempel, men dess-förinnan komplettera det af Atos anförda.

Alla brandvagnar

och

Sjöängsprutor :::

böra fördes med

Zeisstrålkastare

och

Gasaccumulator

enklast, effektivast samt i längden
 ————— billigast. —————

Begär upplysning o. demonstration
 från

GASACCUMULATOR .:

Stockholm Afdelning 7

R. T. 1724, 8824.

A. T. 3800.

Vi förutsätta nu, att det är en liten kår, som rycker ut med endast en vagn, bemannad med 7 å 8 man, kusk och befäl inberäknade.

Alltså, 300 meter från eldstället passeras en brandpost. »Vagnen saktar, en man stannar, gör an brandposthufvudet och kopplar, två man taga slangrullen och följa efter vagnen så fort de förmå. När slangen på den första rullen är slut, äro två man redo att fortsätta med den andra». Vagnen föres fram, med utryckningshastighet naturligtvis, till tredje hållplatsen, där de sista två männen springa ut med tredje rullen och nå med denna fram till eldstället. När nu befålet ändtligen anländt till ort och ställe konstateras, att två trappor upp, hvarifrån tjock rök tränger ut, en gryta potatis bränt vid eller en fläskkottlett fattat eld. Det är inte troligt att slangen behöfver användas men tänk, det kunde ha varit ändå värre. Anta att människor varit i lifsfara, hvad skulle brandchefen fått för betyg efter en sådan manöver? Nej, först

lifbärgning sedan eldsläckning; för såvitt det inte finns så godt om folk, att båda delar kunna utföras samtidigt. Hällre må hela stan brinna än ett enda människolif spilles.

Ponera att det brinner fyra trappor upp i ett hus — befälhavaren har förvissat sig om att inga människor äro i fara — och för att släcka elden erfordras en ledning. Den lägges ut från brandposten, som är belägen 50 eller 100 meter på motsatta sidan af eldstället mot hvarifrån brandkåren kommer. Jag undrar i alla fulla fall, om inte mera tid skulle sparas genom att lägga ut slangen mot brandposten, denna är redan klargjord, och ungefär samtidigt, som slangbärarna humnit dit med rullen, har strålförar'n, med de öfrigas biträde, nått eldstället. Det är fördelaktigt att ha' så myc-

Gynna annonsörerna?

ken slang utlagd, att man kan röra på sig och icke behöfva »sträcka» på slangen. Behöfs flera ledningar lägges dessa ut först sedan man hjälpts åt med den första. Trafiken är naturligtvis afstängd.

Zäla.

P. S.

Apropå exempel, så erinrar jag mig ett, nämndt af en person som gärna skriver sig för brandman. Det var just på tal om slangutläggning, och personen ifråga höll styft på den s. k. gamla metoden. Han sade: »Låtom oss anta att det brinner i en gårdsgård, den brinner 10 meter i sekunden, hur skulle man då kunna lägga ut slangen från eldstället?» Åhörarne nickade instämmande. Sågo allvarliga ut och gingo, ytterligare stärkta i sin åsikt om gamla metodens företräden.

D. S.

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Göteborg.

Onsdagen den 15 maj kl. 10,26 em. alarmeras brandkåren för eldsvåda i huset nr 3 Trollhätttegatan, hvilket inrymmer firman C. D. Elfvin & C:s snickerifabrik. Utryckning skedde från brandstationen vid Gustaf Adolfs Torg och hufvudbrandstationen, hvilken senare afdelning alltid medhar en ångspruta i första utryckningen till denna eldfarliga stadsdel.

Byggnaden var en större tvåvåningsbyggnad af trä med hög vindsvåning och ansågs vara mycket eldfarlig.

Vid brandkårens ankomst brann det häftigt i sjalfva vinkeln af huset innanför portgången, och slogo lägora ut genom fönstren ur både första och andra våningen som vinden.

Brandkårsafdelningen från Gustaf Adolfs Torg, hvilken först ankom till platsen, utlade genast 3 slangledningnar från brandpost och angrep elden kraftigt för att hindra dess vidare spridning inom fabriken. Omedelbart därefter ankom brandkårens hufvudstyrka, under befäl af brandchefen, och utlades nu ytterligare 3 slangledningnar från brandpost. Elden i första och andra våningen blef snart bekämpad, men under tiden spred sig elden med explosionsartad våldsamhet på vinden, hvarför 3 slangledningnar måste utläggas från den medförda ångsprutan och flodsprutan rekvireras till brandplatsen, hvilken var belägen blott något mer än en gatubredd från kajen. Så snart flodsprutan anländt, utlades äfven från denna 3 slangledningnar, så att tillsammans 12 slangledningnar på en gång voro i verksamhet.

Efter ett par timmars energiskt arbete var

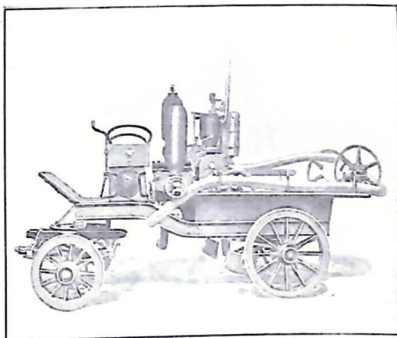
elden släckt och eftersläckningen kunde påbörjas. Vinden med vattentaket var fullständig rampone-rad, hvarmot skadorna i första och andra våningarna voro i förhållande till eldens våldsamma framfart jämförelsevis små. Släckningsarbetet han därför betecknas som särdeles vällyckadt.

En brandkarl, Otto Udéhn föll under släckningsarbetet ned, och fick ett par reffen bräckta.

Lysekil.

Torsdagen den 9 maj kl. 3,02 fm. alarmeras brandkåren i Lysekil från brandskåpet å Kungsgatan 20. Fyra man med utryckningskärria utryckte omedelbart till brandstället, ett trähus i två våningar, tillhörigt fotograf Jakobsson, Kungsgat. 5, hvarst eld af obekant anledning utbrutit. Vid framkomsten hade elden redan fått god fart och från såväl fönster som från fotografatielierns tak i andra våningen trängde lägora ut. Två slangledningnar utlades från brandposter; men på grund af dåligt vattenledningstryck kunde föga uträttas med dessa.

Under tiden utryckte stadens båda ångsprutor och placerades på ångbåtsbron, hvarifrån en slangledning från hvardera utlades till brandplatsen, där

Motorsprutan "MERIT"

5 hkr.

Lättskött och absolut tillförlitlig.

Driftkostnad ca 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten pr minut med en 25 met. vägrät, 20 met. lodrät stråle.

Ca 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

Motorafdelningen.

Göteborg.

Stockholm.

Malmö.

de grenkopplades. 20 minuter efter det larm ingått kunde vatten erhållas från dessa. Elden hade med en otrolig hastighet kastat sig öfver Kungsgatan till hotell Continental, en större träbyggnad i tre våningar, och vidare därifrån till fabrikör Carl Olssons fastighet. På ringare tid än 20 min. stodo dessa byggnader med gårds hus i ett enda eldhaf. Med den stora hastighet elden syntes vilja taga, och då flera större byggnader voro starkt hotade, gaf brandchefen order om den värnpliktiga kårens utkallande. Dessa utryckte med en större handkraftspruta, som placerades vid en vattendamm å Kronberget, hvarifrån en slangledning utlades till eldbården.

Från 7 slangledningar bekämpades nu elden från alla sidor och kunde den framemot kl. 4,30 anses vara begränsad. Förutom förutnämnda byggnader nedbrann ett boningshus, tillhörigt poliskonstapel R. Ljunggren samt en byggnad inrymmande biograf Olympia, hvilka båda lägo i omedelbar närhet af eldstället. Därjämte blef en träbyggnad tillhörig kamrer J. A. Andersson och hvilken låg på samma sida af gatan som fotograf Jakobssons hus, så godt som fullständigt förstörd af eld och vatten.

Brandkåren arbetade under svåra förhållanden i det att brandstället var beläget på en af de från saltsjön längst belägna platserna i staden. Ej mindre än 600 meter slang voro utlagda från hvardera ångsprutan. Dessutom blåste stark sydvästlig vind, som formligen kastade fram elden. I de höga trähusen utan brandmurar fick den också rik näring och spred sig oerhördt snabbt. Eldbränder kastades med stor våldsamt mot de i vindriktningen liggande stadsdelarne Skottegränd och Kronberget och antände på åtskilliga ställen, så att brandmanskap måste äfven här företaga släckning. Några större skador orsakades dock icke i dessa stadsdelar, då man i tid hann afvärja eldens spridning.

Efter ett par timmars arbete med handkraftsprutan inryckte denna vid half 6-tiden på morgonen, då äfven vatnet från brandposterna afstängdes. Eftersläckningen verkställdes med vatten från ångsprutorna, som båda voro i verksamhet hela förmiddagen. Den ena inryckte kl. 1 em. och den andra kl. half 7 på kvällen, hvarefter vakter utattes i händelse elden i ruinerna skulla flamma upp.

Någon eldsvåda af liknande omfattning har icke härjat i Lysekil under de senaste 25 åren. Dessbättre blef ingen människa innebränd, ej heller ådrog sig någon allvarliga skador, med undantag af brandkorpral A. Nordmark, som vid inträngandet i hotell Continentals andra våning, erhöll rätt svåra brännskador på båda händerna.

Genom branden blefvo, ett 10-tal familjer husvilla och dessutom en stor del af stadens affärsmän utan lokaler för den närmaste tiden.

Sammanlagda försäkringsvärdet å det brunna

uppgår till omkring 225,000 kr. Dock hade så godt som alla lågt försäkradt. Intresserade försäkringsbolag äro Nye Danske med omkr. 125,000 kr., Skåne med 50,000 samt några med mindre belopp.

Såväl bland allmänheten som i stadens tidningar erhåller stadens brandkår allt erkännande för sitt raska ingripande och det energiska arbetet. Det skedda torde emellertid hafva det goda med sig att förbättringar inom brandkåren, hvilket länge varit ett önskemål från brandbefällets sida, inom en ej alltför aflägsen framtid torde blifva en verklighet.

Fabriksbrand i Falun.

Fredagen den 10 maj kl. 11,10 em. alarmrades brandkåren till Neslundiska snickerifabriken, belägen vid Trotsgatan. Samtidigt inkom meddelande pr telefon om, att fabriken redan stod i ljusn läga, hvilket föranledde, att den 20 man starka reservkåren omedelbart alarmrades.

Vid brandkårens ankomst stod omkring två tredjedelar af fabriken redan i full brand och elden rasade med stor häftighet. Dubbla slangledningar utlades från tre brandposter och två från lilla ångsprutan, inalles åtta ledningar, utgörande en sammanlagd slangläng af 770 meter.

Släckningsarbetet försvårades från fabrikins gårdsida af därstedes befintliga virkesupplag, öfver hvilka man var nödsakad att utlägga slangledningarne från baksidan, af några mindre hus mellan hvilkas tak stegar måste utläggas för åtkomsten af de för eldens spridning mäst hotade punkterna.

Efter tre och en half timmes arbete var den hufvudsakliga släckningen öfverstånden, hvarefter eftersläckning fortsattes med två slangledningar och pågick till 10-tiden på förmiddagen.

Fabriken, en större flygelbyggnad i två våningar, är uppförd af tunna brädväggar med sågspånsfyllning och ligger inklämd mitt inne i ett kvarter, omgifven af trähus.

Af själfva fabriksbyggnaden blef jämte maskinhuset den del, som ligger ått Trossgatan tämligen oskadad, men däremot blefvo sammansättningsverkstaden och den underliggande torlboden nästan fullständigt ramponerade.

Oberörda af elden förblefvo äfven en bostadslägenhet i fabriksbyggnadens förlängning, den å gården varande fabrikörens bostad, som är uppförd af trä i villastil, samt de virkesupplag som där voro tillfännades.

Fabriken var försäkrad i Städernas allmänna för 23,000 kr. samt maskiner och lager i försäkringsbolaget Norton för 13,000 kronor.

Denna eldsvåda är den största och en af de mäst hotande, som på flere år förekommit i Falun.

C, L—m.

Alingsås.

Natten till den 20 maj kl. 2,30 på morgonen, alarmerades brandkåren från brandskapet å hörnet af Kungs- och Alströmsgatorna därstädes. Eld hade utbrutit i två sammanbyggda bryghus å Svagdricksbryggeriets fastighet och när brandkåren hann fram slogo lågorna redan öfver taket. Efter ungegärfär en halftimmas arbete var man herre öfver elden som betydligt ramponerat huset. Vägg om vägg med det brunna luset befann sig ett stall, hvori inhystes en häst samt en del foder. Hade inte elden upptäckts i tid så hade säkert såväl stallet som en del andra af de sammangyttrade husen där strukit med.

Det är inte fullt utredt hur elden uppkommit, men antagligen hade murverket omkring skorstenspipan blifvit öfverhettadt då man kvällen förut i och för tvättning eldat i bryghuset. En del lättantändliga saker hade därtill legat å ett slags nisch omedelbart intill muren omkring pipan och det antages att antändning skett här.

I detta sammanhang torde böra påpekas det mindre riktiga i att, som nu skedde, den som alarmerar brandkåren aflägsnar sig från brandskapet innan brandkåren hunnit anlända. Detta kan nämligen förorsaka onödig stidsspillan och i ett fall som detta äro ju minuterna dyrbara.

Östersund.

Lördagen den 27 april kl. 1,10 em. alarmerades Östersunds brandkår pr telefon till Ångsågen, där eld utbrutit i sågens maskinrum. Vid brandkårens ankomst slog tjock rök ut genom fönsteröppningen på maskinrummets viud. Elden hade uppkommit därigenom att gnistor från eldstaden antändt sågspån i maskinrummet, hvarvid den sedan fortsatte till vinden genom en sågspånstrumma och där fått ganska god näring i torr sågspån och takbjälkar. Två slangledningar från brandpost om cirka 500 meters längd utlades genast. Till följd af den starka och intensiva röken måste strålförarne förses med rökmaskar, för att kunna tränga fram och komma elden in på lifvet.

Efter två timmars energiskt arbete blef brandkåren emellertid herre öfver elden och till all lycka var maskinrummet af sten, hvarför skadan ej blef något vidare nämnvärd. Sedan efterslickning på-gått en stund kunde brandkåren återvända till stationen.

Norrtälje.

Den största eldsvåda i mannaminne har den 10 april på morgonen hemsökt Norrtälje.

Elden utbröt vid 2-tiden på morgonen i apoteket vid Stora Tullportsgatan, hvilket inom kort stod i ljus låga.

Från apoteket spred sig elden uppåt gatan, på ömse sidor.

Stark blåst rådde vid tillfället, hvilket i hög grad försvårade släckningen och brandkåren måste uteslutande koncentrera sitt arbete på eldens begränsning.

Apoteket, babtisternas samlingshus, f. d. flickskolan och två andra hus, alla af trä, blefvo lågornas rof.

Elden hade sannolikt uppkommit genom ett bristfälligt murverk.

Skadorna uppgingo till omkring 150,000 kronor. Genom branden blefvo många personer husvilla.

Förbundsangelägenheter.

Brandkårmuseum i Göteborg.

Brandkårmuseum har emottagit följande gåfvor: Af brandchefen Carl Landström, Falun; 3 st. fotografier; af brandmästare Adolf Nilsson, Karlskrona; 1 fotografi öfver en brandautomobil; af Härnösands brandmannaförening; 1 fotografi öfver ett brändt och nedisadt hus; af öfverbrandmästare Erik Blomgren, Göteborg; 2 st. slangkrokar, Instruktionsbuch för die würtlembengischen Feuervhelen m. fl. böcker och af brandkorpral A. J. Nordmark, Lysekil; 1 brandbok, 1 byggnadsordning, 1 brandordning, en instruktionsbok för Lysekils brandkår samt 2 fotografier och hembäres härmed till gifvarne ett vördsamt tack!

Å museiämnens vägnar

Erik Blomgren.

Som synes af beslutet å förbunds-mötet i Falun, har redaktionen åtagit sig att från de olika brandkårerna insamla uppgifter öfver aflönings- och fridagsförhållandena vid de olika brandkårrerna för att sedan i tryck utgifvas och bifogas tidningen i juli månad.

Med anledning häraf får red. på det vördsammaste anhålla, att **snapast möjligt** dylika uppgifter måtte till redaktionen insändas, och vara så omfattande och noggrant uppgjorda, som låter sig göra.

Redaktionen.

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm E. Bergström & Co. Guldmedalj Stockholm 1887. Högsta pris Gefle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.	Specialaffär för Brandmateriel.

I anledning af det i föregående nr införda meddelandet, att hålla nästa årsmöte i Örebro, vill jag å förbundets vägnar, till vederbörande därstädes, framföra ett varmt tack. På samma gång får jag dock meddela, att vi äfven från Jönköping fått inbjudan att där hålla vårt årsmöte. Då det af till mig inkomna skrivelser från förbundsmedlemmar framhållits — fränsett stor tillfredställelse öfver inbjudan från Örebro — att vi inte utan tvingande skäl böra frångå fattade beslut, får jag, i det jag uttalar mitt hjärtliga tack till såväl Örebro som Jönköping, meddela, att nästa möte kommer att förläggas till Jönköping, såsom å senaste förbundsmöte beslutades.

Ordföranden.

Från Helsingborg i Finland mottogo vi den 19 dennes kl. 5 em. följande telegram:

Svensk Brandkärs-Tidning,
Göteborg.

Bedja Eder bringa svenska brandmän vår hjärtliga hälsning.

EKMAN.

Notiser.

Brandväsendet i Alfveta. Vid senaste kommunalstämman i Alfveta uppdrogs att en kommitté att inköpa föreslagen brandredskaps samt att vidtaga lämpliga åtgärder för brandväsendets i Alfveta förbättring.

Vid i dagarne hållet sammanträde har kommittén beslutat att från A.-B. S. Henrikssons sprutfabrik och mekaniska verkstad inköpa en benzinmotorspruta med tillbehör af bästa beskaffenhet; att å maden midt emot nya lokomotivställarna invid järnvägens västra sida anlägga en lämplig vattenreservoar med rör från ån, hvarigenom ständigt tillflöde af vatten kunde erhållas, samt att under järnvägen vid vägöfvergången anlägga en trumma, genom hvilken brandredskapsen kunde framdragas.

Att utverka vederbörandes tillstånd härtill och att verkställa dessa senare nämnda arbeten uppdrogs åt samhällets byggnadsnämnd såväl som att hos statens järnvägar utverka att i händelse af eldfara samt vid en och annan öfning med brandkåren järnvägens vattenposter och vattenledningar finge användas.

Därjämte bestöt kommittén att brandtelegraf skulle anläggas, och uppdrogs åt brandchefen att inköpa föreslagna apparater samt afsluta kontrakt med k. telegraf-

verket om ledningarnas anläggande och framtida underhall.

Till sist beslutades, att föreslagen elitkår på 15 man skulle anställas och åtog sig kommittén att vidtala lämpliga personer, med hvilka municipalnämnden hade att sedan härom kontraktera.

Brandkåren i Falun belönas. Städernas allmänna brandtodsbolag har tilldelat brandmästare Öhrn och brandförmän Sandström vardera 50 kr. som belöning för visad rashet och rådhighet vid eldsvadan i Falun 22 sistl. jan. i Elsborgs slott.

Karlsborgs fästning har beställt en transportabel benzinmotorspruta för 550 minulliter från Allmänna Brandredskapsaffären i Stockholm.

Hagalunds municipalsamhälle har i samband med sin i dagarne färdiga vattenledning infördt det bepröfvade Idealkopplingsystemet för sitt brandväsende.

Strålkastare för Dissousgas tändas och släckas numera från föreplatsen eller andra platser när som helst under gång, på automobiler, båtar genom ett bepröfvadt patenteradt-sätt, som inköpts af Allmänna Brandredskapsaffären i Stockholm. I Stockholm äro såväl brandkårens, som polisens bilar utrustade med samma och tjänstgöra till utmärkt belägenhet.

Allmänna Brandredskapsaffären i Stockholm har till statens centralverkstäders förråd i Örebro levererat idealkopplingar för såväl tryck- som sugslangarna till en större pumpinrättning därstädes, och till Sundbybergs köping, som infört vattledning i samhället och i samband därmed ordnadt sitt brandväsende, har samma firma levererat slangkårrorna, kopplingarna till slangarna, strålrören, strålrörsmustyckena, brandposthufvudena och den personliga utrustningen för manskapet. Vidare har för Halmstadsutställningen från samma firma inköpts brandkranar, slangar m. m.

Till Ryssland, Finland och Norge har firman, enligt hvad som uppgifves, under senaste tiden försåldt stora partier Idealassuranssprutor med ledbart rör istället för slang.

Å kommunalstämma med Boda i Dalarna söndagen den 14 april afhandlades komiterades förslag angående socknens brandväsende och beslöts med ledning häraf att låta verkställa nödiga reparationer å bristfälliga bysprutor samt att inköpa en ny spruta af samma slag som kyrksprutan. I öfrigt beslöts att för kommunens räkning anskaffa 5 st. vattenkar på hjuldon dock tillsvare endast 2 af olika typer på prof för att uttröna den lämpligaste typen. Till brandchef valdes i enl. med komiterades förslag Öst Hans Hansson i Lenasen och till vice dito Hans Lenell i Boda. Därjämte utsågs för hvarje by 2ne s. k. sprutchefer med uppgift att ägna tillsyn öfver befintliga brandmateriel.

Till brandkårskongressen i Petersburg. K. mt har uppdragit åt brandchefen i Gefle, majoren O. A. von Malmberg, att å Sveriges vägnar såsom ombud deltaga i den VI internationella eldsläckningskongressen, som kommer att öppnas i Petersburg den 2 nästkommande juni.

